

ספר אגרת הטיול

אשר חבר הגאון מוהר"ד חיים ב"ר בצלאל וצללה"ח
אחי הגאון מהר"ל מפראג וצללה"ח ויקרא אותו
בשם אגרת הטיול על שם שיטתו כל איש ואיש בפרדם הרמונים,
ללקוט שושנים, בשבתות וימים טובים, בחדושים חביבים, ע"ד
פרדם ר"ת פשט רמז דרוש סוד:

וכתב בס' שם הגדולים להרב חיד"א וצ"ל שלמד עם
הרמ"א וצ"ל בעל ההג"ה על הש"ע ביחד אצל
הגאון מהר"ד שכנא שכל גדולי הארץ הם תלמידיו והוא הי'
מגדולי תלמידיו מהר"ד יעקב פולאק. עוד כתב שם, הגאון
מוהר"ד חיים הנזכר הרכיב תורה בישראל ארבעים שנה ונח
נפשיה יום מתן תורה שנת שמ"ח וכו' וחבריו הרחוקים ושם אתה
מוצא הקדמת הגאון מוהר"ד יצחק ב"ר שמשון חתן
אחיו הגאון מהר"ל מפראג מספר בשבחיו, עכ"ל
ס' שם הגדולים:

וכבר הובא הספר הזה לדפוס ע"י הצדיק המפורסם מאפטא
וצלה"ה ועתה נדפס מחדש בצירוף יחד עם מכתב אחד
אשר שלח הרב מוהר"ד חיים ויטאל לאחר ביאור מאח"ל
במדרש רבה פ' מ"ג ר"ל שם ר' יוסי בן זמרא אמר פסיעותיו של
אברהם אבינו היו שלשה מילין:

נדפס והוצאת ר' יעקב ליינער בת"ר ר' חיים
אשר ולה"ה מ"ץ דראדזין כעת בעיר

ל א ד ז

רחוב פאמארסקא נומר 25

תרס"ד

הקדמה

אמר קמינא מן חברייא חיים בן בצלאל ולה"ה נכספה וגם כלתה נפשי מנעור
תמיד להתאבק בעפר רגלי החכמים וקנים מורי תורה אשר ראו עיני
בפרט מורי ורבי הר"ר יצחק ספרדי זצ"ל אשר מנוחתו כבוד בירושלים עיר
הקודש תוב"ב אשר גרלני על ברכיו ולמדני מקרא בדיוק וגם פרש"י על החומש
בעיון רב ומה רב טובו שיחי' ודבריו אשר הפיק מרגליות מפיו פשמים ומאמרים
נעימים אשר לקחו אזני מנהו ורשומים על לוח לבי ותהי בפי כדבש ומדי דבריו
זכור אזכרנו וחברים המקשיבים לקולי כאשר שמעו אותן הדברים כי נעמו וכבר
נתפשטו הדברים למרחוק אחת הנה ואחת הנה בקשו ממני להעלות בכתב כדי
שיהיו סדורים יחד וכדי שלא תשכח מפיהם ועד כה לא נתנני הזמן למלאות
בקשתם מפני טרדות ילדות הזמן אשר ישתרגו ועלו על צוארי תמיד וכאשר מרווח
פנתי עצמי אל קביעות הישיבה בהויות אבני ורבא ובפסקי הגאונים אשר להם
משפט הבכורה וכאשר הגיע תור זמן החורף משנת שכ"ט לפ"ק עת אשר יאספו
העדרים אל מקום הישיבות יצא הקצף מלפני ה' החל הנגף בעו"ה בעם ה'
היושבים בשני הקהילות פרנקפורט פרידבורג ומאז נתבטל קביעות הישיבות
מאותו הזמן כי הבחורים והתלמידים יצאו לברוח ונטושים על פני הארץ וגם פה
לא עשיתי מאומה כי לירד לעומקה של הלכה ותוספות מי יוכל שמעתתא בעי
צילתא כו' ולבי כל עמי מפני חרדת המות שעלה בחלוני בני עמי וחלילה ג"כ
לישב בטל ולהבטל מדברי תורה אפי' יום אחד כי דברי תורה כתרים בפני
הפורעניות ומקלט בפני מלאך המות כי הוא חיינו ואורך ימינו ע"כ אמרתי זאת
נחמתי בעניי תורתך שעשועי למשוך ידי בעט הסופר ולבא במגילת ספר כתוב
עלי מהני מילי מעלייתא ששמעתי מרבותי ז"ל וקראתיו אגרת הטיוטל כי בו
יטיילו ויתענגו כל עמוסי התלאות ודברי האגרת הזאת יפרד והיה לארבעה
ראשים "פשט" רמז "דרוש" סוד ראשי תיבות פרד"ס ועל זה אמרו רבותינו ז"ל
ששמה נבנו לפרדס וכן הקורא בדברים אלו יטייל בפרדס רימונים **ללכת** שושנים
ומאלקים חיים אשאל שלום וחיים להתחיל ולסיים **אמן**

א.

אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה
אז תבין יראת ה'. פי' אם יבקש
האדם התורה כדרך שמבקש התשוקות
הדמיונות כמו העושר והדומה לו דאף
על גב שיאמרו לו כל העולם שהוא
עשיר הוא מחזיק עצמו כעני והוא
דורך אחריהם ואם יעשה כן במצות
ובמעשים יתעשר מהם בלי ספק.
ובמטמונים תחפשנה ר"ל שהוא צנוע עם
מעשיו הטובים ולא יפרסם אותם להתכבד
עליהם כדרך החופש מטמונים שעושה
מעשים בהחבא שלא יפרסם הדבר
ויעלילו אותו אל המלך או תבין
יראת ה'.

אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו
יעשה לכם. פי' כל סעודה שיאכל
לכל נפש ור"ל בין נפש חיוני ובין נפש
השכלי כלומר שיתענג בסעודותיו וגם
יברך הש"י על המזון ועל הכלכלה הוא
לברו ראוי לעשות לכם ולא זולתו.

ארוסה בת ישראל מצינו שהוא
במקילה חמורה ונשואה היא
בחנק הקל. והיה ראוי להחמיר יותר
בנשואה מכארוסה והטעם לפי שכל מה
שנמשכו עוברי עבירה יותר בהנאה יחמיר
עליהם ג"כ הכתוב העונש לפי גודל הנאות
והמנאף עם אשת האיש ימהרו ויחישו
לעשות מעשיהם ואינן נמשכין בהנאתן
כי אימת הבעל עליהם אבל הארוסה אינה
בבית בעלה ואין כאן שום אימה ויתרכו
הנאתן ולכך ראוי למיתה חמורה ומהאי
טעמא מצינו ג"כ שהרוצח מיתתו כהרג
הקל אע"ג שעון הרציחה חמור מאד כי
כאשר יקום איש על רעהו להנקם אותו
ורצחו נפש ממחר לעשות מעשהו פן
יקום כנגדו או פן יודע הדבר.

אני עבדך בן אמתך. היה דוד מתייחס
אחר הנקבה להגיד שאעפ"י שבא

■

מרות המואביה אינו פסול לבא בקהל
בשביל זה כי מואבי ולא מואבית.

ב.

במן רשעים תחסר. פירוש הרשעים
הללו מתאווים תאוה כל היום
וכאשר מלאו כריסם מערנים אמרו מי
יתן לנו עוד כמן אחר הרי שחסר כמן
לרשעים.

ג.

גם אלה תשכחנה. פירוש שישכח
מעשה העגל שכתוב אלה
אלהיך ישראל ואנבי לא אשכחך שלא
ישכח מעשה סיני שכתוב בו אנכי ה'
אלהיך (וכן הוא במדרש).

גם אויל מחריש לחכם יחשב. פירוש מי
שיוכל להחריש גם את האויל בוודאי
חכם יחשב כי האויל לא יחריש כי אם
בתוכחת חכם גדול מאוד או הוא רדף
משל והפלגה לפי שאינו חריש לשום
אדם.

ד.

דבר שפתים אך למחסור. פי' דבר
שפתים היא טוב על און שומעת
רק שיהא חידוש שלא שמע כבר וידעת
חסר מהם אבל שאינו חידוש אינו מתקבל
על און שומע.

ה.

ויבא עמלק. מצאתי מה ראה עמלק
להלחם בישראל בשעה שדורך
אליפו אחר יעקב לחרגו במצות אביו
אמר לו יעקב אם תהרגני הא מאל
עליך גזירת בין הכתרים משך ידו ולא
הרגו וצוה לעמלק בנו שימתין עד שיצאו
בני ישראל ממצרים ויהיו מוכנים לקבל
הכרכות בארצם ואז ילחם בהם.

וישאלו איש מאת רעהו. השאלה
חוקשה מאד בעיני משה לפי
שהיה נראה בעיניו קצת תיגול השם עם

הם

תלויין במאמרו של הקב"ה ובו נבראו
להגיד כי על פי דברי התורה העולם
עומד. ולכן על כל ברכת הנהנין אם בירך
שהכל נהיה בדברו יצא :

כופר נפש איש עשרו ורש לא שמע
גערה. פירוש אימתי היו
עושרו של אדם הופר נפשו בזמן שהרש
לא שמע גערה מן העשיר כלומר שנותן
לו בטוב לב בספר פנים יפות :

כיון הרגלים זה אצל זה בשעת התפלה.
שמעתי לומר שרגליו אסורות
ונסתלקת מהם התנועה ולא יכול להנהיג
על ידם חפציו בלתי עזר השם הנכבד
והב' ידיו יהיו משולבות וקשורות זה
לזה בשעת התפלה וכדאמרין בעידן
ריתחא פכר ידיו :

ג.

לשון הקודש. נקרא כן שלא תמצא
בלשון זה שם מיוחד לערות
האיש והאשה גם לא להשתן ולצואה
רק הכל דרך הצנע וכן כל שמותיו של
הקב"ה בלשון הקודש צבאות שדי עליון
וכן שמות המלאכים הקדושים כמו רפאל
גבריאל ע"ש הרפואה והגבורה וכן האבות
הקדושים כמו אדם כי מן האדמה נלקח
אברהם אב המון יצחק כל השופע יצחק
לי וכן כולם לא יתכנו שמות הללו כי
אם בלשון הקודש גם קדושת התורה
ומצותי לא ניתנו בסיני רק בלשון הזה ;

לא תקרא שמה שרי כי שרת שמה. זון
כי שרה שמה משמע שכבר נקראת
שרה לכך אינה ראויה ליקראות שרי ויש
להקשות מהיכן מצינו שכבר נקראת שרה
ולא מצינו שאמר הכתוב כן לאברהם כי
שמך אברהם רק והיה שמך אברהם וכן
ביעקב אמר ישראל יהיה שמך הכל
בלשון עתיד והטעם שאמר כן בשרה כי
מיד שנקרא בעלה אברהם על שם כי
אב המון גוים נתתיך גם אשתו היא שרתי
במדינות וגם כבר נקראת שמה שרה (ע"ד

הלצת

היה נראה לו כמו גזירה ולכך הוצרך השיי
דבקש ממשה שיתרצה לשאלה זו. כ"כ למה
דפי שמר"ה היתה ממתני' שילקו מצרים על
הים כי במים חטאו ובמים עתידים ללקות
מדה כנגד מדה ולאמלא רא שאלו מחם כסף
וגו' לא היו רודפים אחריהם תוך הים :

ז.

בויהי נועם לא תמצא זיין כי האומרו
בכוונה ניצול מכלי זיין :

י.

יהי רצון שיבנה בית המקדש וכו'. נהגו
לאמרו אחר תפלת שמ"ע לאחר שפסע
ג' פסיעות לאחוריו. והטעם לפי שמצינו
בנבוכדנצר שפסע ג' פסיעות לכבוד השם
יתברך ועל ידי כך זכה למלכות והחריב
בית אלקינו ואדם זה שהתפלל ליוצרו
פסע ג' פסיעות לאחוריו לכבוד
השם יתברך ואמר יהי רצון שג' פסיעות
הללו שחורתי לאחורי על ידי פסיעות
הללו תבנה ותכונן בית אלקינו השמים
ע"י פסיעות של אותו רשע :

יקומו הנערים וישחקו לפנינו וגו'.
פליאה נשגבה צדיק גדול
כאבנר יאמר לשחוק בשפיכות דמים
וקבלתי שאבנר חכם גדול היה וידע
בחכמתו איזה בני אדם שהגיע זמנם למות
ולא רצה ליקח אותם במלחמה פן ימותו
בכוח קיצים וימסו לבב העם גם לא רצה
לגלות להם שהם בני מות וחשב הוא
ויואב תחבולה זו שיצחקו לפנינו והרגו
זה את זה כי כלם גברי קמילי וכאשר
מתו כלם נחו מצחק עוד ואמר עד מתי
תאכל חרב :

כ.

כי לא על הלחם לבדו יחי' האדם וגו'.
פירושו אף על גב שידוע שהלחם
לבב אנוש יסעד מכל מקום לא עליו
לברו יחיה האדם כי אם על מוצא פי
ה' רצה לומר שיעסוק בדברי תורה
במעשה בראשית וכן כל מעשה בראשית

א

התורה אינה כן רק אהבתי תורתך אע"ג
שכל היום הוא שיחתי בתמידות אעפ"י
כן אהבתי אותה וכן נאמר על בנימין
ידיד ה' אף על גב שחופף עליו כל
היום :

מסיר אונן משמוע תורה גם תפלתו
תועבה. יש לתמוה הא אין
הקב"ה מקפח שכר כל בריה אפי' לרשע
גמור אין הקב"ה מקפח שכר צדקתו כמו
שדרשו חז"ל על קרא אל אמינה ואין
עול א"כ אדם זה הגם שהסיר אונן משמוע
תורה למה נטל ממנו שכר תפלתו לכן
נראה דהכי פירושו דלעולם לא יסיר אדם
אונן משמוע דברי תורה מחבירו אע"ג
ששמע דבר זה כבר מאחרים או ידע
בעצמו כבר אעפ"י כן ישמע ממנו דבר
תורה שהוא שאם בא להסיר ממנו אונן
בשביל שידע או ששמע כבר א"כ גם
תפלתו תועבה שמואם הקב"ה בתפלתו
שהרי הוא ג"כ מתפלל בכל יום ג'
פעמים שמונה עשרה בשוה ואינו מחדש
בה כלום ואע"ג שכבר שמע הקב"ה
תפלתו בזה הסגנון עכ"פ אף על פי כן
אינו מואם בה בשביל ששמע כבר וממנו
תראו וכן תעשו :

מאויבי תחכמני. פירוש כשהיו אויבי
מרננין אחרי ומוציאין את
מומי אז הייתי זהיר וזריו במעשי יותר
כדי שלא ימצא עולתי בי וזש"ה ותכס
עיני בשורי בקמים עלי מרעים ר"ל תמיד
עיני הביטו באותן הקמים עלי ומרננין
ממני וממעשי ונוהרתי בהן ותקנתי מעשי
עד שכבר שמעתי מאחורי אמן בעל כרחם
והורו ואמרו צדיק כתמר יפרח וכו' :

מנחה. יש לתמוה מה שאנו אומרים
תפלת מנחה ואין אומרים
תפלת צהרים כדרך שאנו אומרים תפלת
שחרית וערבית וכן דה"מ ע"ה אמר ערב
ובוקר וצהרים אשיחה וגו' נ"ל כי ג'
תפלות הללו ג' אבות תקנום ובשעת
שנעקר

הלצה כדרך כל רב מיד אחר שנשמך גם
אשתו נקראת רבנית) :

לא יוכל בעלה הראשון לשוב לקחתה.
טעם יפה קבלתי על אזהרת גרושה
אחר שנישאת לאיש אחר שאם היה מותר
לעשות כן לפעמים שהעשיר יחמוד אשת
העני ויתן לו ממון שיגרשנה לזמן מועט
ואחר שמי"ל רצונו יחזור ויגרשנה כדי
שתחזור ותנשא לבעלה הראשון והוא אחר
אשר הוטמאה כי ודאי נישואין כזו אינו
אלא טומאה בעלמא ולכך אסרה התורה
אשה זו על העני לאחר שהניחה לטמאה
על ידי העשיר והעני לא יתירצה מלוי"אש
מאשתו לגמרי בשביל שום ממון ולא
יגרשנה כלל :

למעלה והיתה רק למעלה ולא למטה.
הקשו רבותי ו"ל מהו רק
למעלה ומהו ולא למטה פשיטא כשהיה
למעלה לא יהיה למטה ותרצו כי העולם
הזה הוא גלגל החזור ודרך הגלגל שאחר
שעלה אל תכלית גבוה או מוכרח
להשפיל ולירד ואחר שהוא בתכלית
השפלות חוזר ועולה וכן העולם הזה
הוא עולם הפוך עליונים נעשו תחתונים
ותחתונים נעשו עליונים וכאלו תאמר
שהאנשים הבינונים אפשר שהם מוכנים
לעליה אבל מי שהוא בתכלית העליה
אי אפשר שיושאר כמעלתו רק מוכרח
לירד והנה כעשותנו רצון בוראנו מבטיח
אותנו הכתוב שנהיה רק למעלה כלומר
בתכלית העליה ואפילו הכי לא נרד
למטה כדרך הגלגל כי אין ישראל
נתונין תחת הגלגל :

מ.

מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי.
פי' אע"ג שדרך האדם למאוס
כדבר התמיר אצלו וכמו שאמר שלמה
ג"כ הוקר רגלך מבית רעך פן ישבעך
וישנאך וכמו הגשם מתפלפלין עליו הבריות
כאשר יעצור ובהתמדתו יקוצו בו אבל

בצר פקדונך וגו' כמו הרה תקריב ללדת וגו' כן היינו מפניך ה' ר"ל שאע"פ שאנו יודעים שצרות באו לנו מחמת שאנחנו מחזיקים בתורת אלהים אף ע"פ כן אנו פוקדים ודורשים אותו בעת צרותינו והנה קרה לנו כמו שקרה לאשה אשר הרה ותקריב ללדת כדפרשתי (וזהו ע"ד הלצה):

נפשי כעפר לכל תהיה. פי' נפשי תהיה שפל ברך לפני הכל ולמקללי נפשי תדום ונפשי כעפר לכל הנה העפר הזה הכל רשון בה ועליון עליה והעפר סופה ליקח נקמה מכל חי שהכל שב אל העפר והעפר מכלה אותם כך נפשי תקח נקמה מהם ודרך העפר כי כאשר דורס עליה ומתאבק בה אז מגביה האבק ויחול על ראש אדם הדורס בה כן נפשי וכו':

ס.

סוכות בנבואת זכרי' אשר לא יעלה לחוג את חג הסוכות וכו' העולם מקשים הלא הגוים אינם מזהירים על המועדות ולמה יעניש אותם הכתוב על זה ועוד מ"ש חג הסוכות משאר מ' ערות ושמעתי שהיו ראוי לכל האומות לעלות לירושלים בחג הסוכות ולראות פני הארון ה' אלהי ישראל וליתן לו תודאה ושבח על אשר משגיח עליהם וצוה להקריב ע' פרים שיגינו על שבעים אומות ולכך המה ראויים ליענש על אשר לא יעלו לחוג וכו':

ע.

עונורי ה' לי בעזורי ואני אראה בשונאי. איני ר"ל שהש"י בעזר שלי רא"כ הית לו לינקד בעזרי העין בסגול' והריש בחיר"ק כמו עזרי מעם ה' כו' אלהי אבי בעזרי אכל עזרי משמע האנשים שהם בעזר שלי ומהם היו שונאים לזרז ונראים כעוזרים אותו וכאזהבים ובסתר היו מחשבתם עליו לרעה ועליהם הית דוד מתפלל שהש"י

יודת

שנעקד יצחק ע"ג המזבח לעולה אמר אין עולה בלא מנחה ותיקן תפלת צהרים במקום מנחת העולה לכך נקראת תפלת מנחה:

משה רבינו ע"ה. נזכר בכל פרשיות שבתורה מיום שנולד דהיינו מפרשת שמות ואילך חוץ מפ' ואתה תצוה שאין נזכר בו לפי שאמר משה מחני מספרך וגו' ר"ל מספר תורה הזה והנה קללת חכם אפי' על תנאי היא באה ונתקיים בו מה שלא נזכר בפ' תצוה: **מה** יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים. פי' אהבת הקב"ה יותר ניכרת ביום התענוגים ר"ל בשבתות וימים טובים שע"י המנוחה והשמחה אור החכמה והשכל ניתוסף באדם. וכן בשארם שבע בתענוגים חוזר למאוס בהם לפי שרואה שתענוגי גוף אינם קיימין ואז פונה עצמו אל תענוג שכלי ועוסק בתורה ושירות ותשבחות וו"ש ג"כ הכתוב ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך שעל ידי תענוג הגוף מכיר אדם כמה יפה וכמה נעים אהבת השם יתברך:

ג.

נמשל כבהמות נדמו. מלת נמשל ומלת נדמו דבר אחד כפל לשון הם אבל מגיד שהרשעים לא רי שנמשלו כבהמות שיש להם רוח חיים אלא אפילו שנמשלו לבהמות המצויירים בכותל וזהו כבהמות נדמו איזהו בהמה אמרתי לך בהמות נדמו כלומר נדמה כבהמה ואינו בהמה ממש:

נפלאתה אהבתך לי מאהבת נשים. פירוש אמר דוד ליהונתן אהבה שהיית אוהב אותי מעין אהבה שהנשים אוהבות את בעליהן הנה האשה בחבלי לידה אע"ג דיודעים שמחן בא להם הצער וחבלי לידה אעפ"כ אוהבים אותם כן יונתן אוהב את דוד אע"ג שידע שדוד יקח ממנו את המלוכה אעפ"כ הית אוהב אותו וכן הנביא הוא אומר

א

באור למעלה מעל גבי ביתו וביתו של
המן חיתה גבוה בדרך בתי השרים
הגדולים והגבוהים וכדי לקיים מאמר
החלום הזה אמרה לו זרש אשתו וחכמיו
שיראה להם לעשות עץ גבוה כ"כ כדי
שיתלה מרדכי באויר למעלה גבוה יותר
מביתו של המן ולא ידעו שהחלום ההוא
מרמו שעתידה אסתר לשים את מרדכי על
בית המן וי"א שהמן חשב ראש וסוף של
מרדכי שעולה למנין נ' עשה המן עץ
מחמשים אמה ולא ידע שסופו של המן
מוכן לעץ חמשים כי סופו של המן ג"כ נ':
עם הארץ. נקרא בן בעבור שאותו ומדבק
בעבודת האדמה ובהכלי העולם הזה
עד שיחשיב לעצמו כתושב בארץ אבל
החכמים וצדיקים חושבים עצמם כגרים:
ק.

קדשת יש להקשות למה אנו מתפללים
בשבת למעריב תפלה בפני
עצמה וכן בשחרית וכן במוסף וכן במנחה
ובימים טובים ור"ח תפלה אחת למעריב
וליוצר ולמנחה. ושמעתי לפי ששבת נקרא
כלה לכך תקנו מה שנהנו לעשות בכלה
פי' בתחלה מקדש החתן את הכל' וזהו
:תה קדשת ואח"כ נותן לה סכלות ומתנות
וזהו ישמח בשה במתנת חלקו ואח"כ נותן
לה תוספת בתוכה זהו תפלת מוסף ואחר
כך מיחד החתן עם הכלה וזהו אתה אחד
ומי כעמך ישראל גוי אחד:

ר.

ראשיכם אל תפרעו וגו' ואחיכם כל
כל בית ישראל וגו'. יש לתמוך
מה שכל ישראל יתאבלו ויכבו את השריפה
ואחים לא יתאבלו כלל ושמעתי שבא
להגיד שמיתת הצדיקים אינו רע לצדיקים
עצמם רק לכל איש ישראל שהיו נהנין
מהם ומתורתן כמו שאחז"ל בכו לאובדים
ולא לאבלים וכו' לכך האחים שהיו גדולי
הדור כמותם ולא היו צריכין לתורתן לא
התאבלו הגם שהיו אחים להם ושאר כל
ישראל

יהיה לו לעור נגד אותו הכת להפר
עצתם ולקלקל מחשבתם ועל הכת שהיו
שונאים אותו בגלוי אמר ואני אראה
בשונאי כי אני בעצמי אוכל להשמר
מהם ואוכל להלחם בהם:

עונש עונשו של שאול המלך תמוה
מאוד שנלקח ממנו המלכות
ונהרג על עבירה קטנה דהיינו שקנה
לעצמו מדת החמלה במקום שאינה
ראויה ולא הועיל לו כל תשובותיו וכל
צדקותיו אף על פי שדבריו חו"ל המה
ששואל היה יותר צדיק מדוד המלך
ודוד עשה וכו' ונתקבלה תשובותיו וזכה
למלוכה ברית מלח עולם ויש מתרצים
לפי ששואל חטא בדבר המלוכה עצמו
דהיינו על שחמל על אגג ומארס נחש
יצא צפעוני הן שקמים עלינו בכל דור
ודור לכך לא הצליח שאול במלוכה אע"ג
שהי' צדיק וחסיד בכל מעשיו אבל דוד
ע"ה היה רועה נאמן ושם נפשו בכפו
תמיד בעד עם ה' וכמו שאמר ואלה
הצאן מה עשו הנה ירך כי לכך היה
ראוי למלוכה אע"ג שעשה וכו' אין זה
כולי האי חסרון במלוכה. ואני שמעתי
כי כל המצות אשר צוה ה' לעשות
הכתובים בתורה צריך שיעמוד לעולם
לכך לא יכופר שום עון אם לא שיהא
לאותו מצוה מקיימים וזאת החוטא זה
לכך דוד המלך אף שעשה מה שעשה
מ"מ באותו השעה היו כמה בני אדם
בעולם שנוהרו מעון זה נמצא היתה
המצוה זאת מקוימת בלתי דוד אבל
שואל שעבר על מצות הנביא שאמר
להחל עד בואו אליו להעלות עולה ולא
עשה אותו מצוה לא היה לו מקיימים וזלתי
שהרי לא נצטווה בה שום אדם וזלתי
לכך לא נתן לו כפרה כלל ונענש:

עץ של המן. יש לתמוה מה ראה
המן לעשות גבוה כל כך נ' אמה
והלא בה' או כו' היה סני ושמעתי
שראה המן בחלומו את מרדכי פורח

ישראל תלמידיהם הוצרכו להתאבל אע"ג
שהיו רחוקים להם :

ש.

שמחה ולשמחה מה זו עושה פירוש
השמחה היא הכנה ללב כדי
שיוכל לעסוק בתורה ואם אינו עוסק
בתורה א"כ שמחה מה זו עושה הלא
אין כאן תורה :

שירה חדשה שכתו גאולים וכו' גאולה
ראשונה נקרא בלשון נקבה לפי
שלא היתה גאולה עול' שהרי חזרו ונשתעבדו
בשאר גלויות כאשר זו שהיא חלושה מחבלי
לירה וחזרה ונתעברה והיה לה חבלי לירה
שנית אבל גאולה עתידה בלשון זכר נאמרה
ושם נשיר שיר חדש ולא נאמר שירה חדשה
משום שלא יהא עמה שום עצב אי נמי
בגאולה ראשונה לא ירשו ישראל כ"א
ז' אומות מע' אומות כמשפט הכנות
שירשת עישור נכסים אבל לעתיד ירשו
ישראל את כל העולם כמשפט הבן שירש
כל נכסי אביו :

שבע כבשות תקח מידי בעבור תהיה
לי לעדה כי חפרתי את הבאר
הזאת וגו' יש לתמוה מה עדות יש
בלקחת הצאן שאברהם חפר הבאר
אדרבה הדבר מוכיח שהיה לאבימלך דין
ודברים בבאר הזה לכך לא החזיר לאברהם
בחנם רק הוצרך לפיכך לאבימלך על ידי
הצאן שנתן לו אברהם תמורת הבאר ואם
נאמר שלא בא הצאן רק לדורות ולמתנה
בעלמא א"כ היה לו למימר בעבור תהיה
לי לעדה כי שלום ביני ובינך. ושמעתי כי
הצאן של אבימלך לא רצו לשותות מן
הבאר ההוא לפי שלא רצה ליהנות מן

הגזל וזה היה ראייה גדולה שהבאר הוא
של אברהם שהוא חפר אותו ואבימלך
השיב כי מה שהצאן אינם רוצים לשותות
מן הבאר ההוא זהו מפי שהבאר היה
בגזל תחת יד אברהם זמן רב ולא הורג
צאנו לשותות ממנו ועל זה אמר לו אברהם
את שבע כבשות תקח מידי ותראה
מיד אחר שיבואו לרשותך ויהיה שמך
נקרא עליהן שוב לא ישתו מן הבאר
אע"ג ששתו ממנו כבר וגם הורגלו כל
זמן שהיו תחת ידי וזהו מה שאמר את
ז' כבשות תקח מידי בעבור תהיה לי
לעדה כי חפרתי הבאר וגו' :

שן ועין. אע"ג שעבר יוצא בכ"ד ראשי
אברים שמעתי שנקט שתי אברים
אלו שהם עיקר מעם הפטור ומהם נלמד
שאר איברים וזהו כי חם אבי כנען נתקלל
להיות עבד עבדים בשביל הראיה שראה
ערות אביו והגיד לאחיו והם חושי שן ועין
ואחר שלקו שני אברים הללו החוטאים דין
הוא שיצא לחפשי כן איתא במדרש :

ת.

תתן אמת ליעקב חסד לאברהם. פי'
מה שנשבעת לאברהם לתת לו את
הארץ זה היה חסד גמור לגבי אברהם
אבל לגבי יעקב הוא אמת לפי שכבר
נשבע ופשיטא שיקיים שבועתו :
תהלת ה' ידבר פי. תהלת ה' ריבר
פי לא נאמר רק ידבר פי אלא
אפילו לאחר שאמר דוד קמ'ו מזמורים
אמר תהלת ה' ידבר פי כאלו רצה עכשיו
להתחיל בתהלת ה' מגיד שאין לגמור את
ההלל על השם יתברך ויתעלה וברוך הוא
על כל ברכה ותהלה :

מליך חלק הפשט ואתחיל חלק הרמז

חלק הרמז ע"פ א"ב :

המיוחד שם של ארבע אותיות הוי"ה וזהו
וזכור לנו ברית שלש עשרה :
אמת. תתן אמת ליעקב. אמ'ת נוסריקון
"אשה ממון" תורה אתה מוצא
ביעקב

אברהם יצחק יעקב הם שלש עשרה
אותיות כמנין אהבה וכן
שרה רבקה רחל לאה הם שלש עשרה
אותיות ושניהם יחדיו עולה כמנין השם

כפולים כל אותיות שהרי הוי"ו אינה כפולה
מן הה"א שלפניה לכן חסר ו' לרמו שהבכור
נוטל פי שנים כפל מן אחיו :

בא"ה כל באיה לא ישובון וכו'

נוטריקון ב"רכו א"ת ה' ה"מבורך
ור"ל כל האומר ברכו בכוונה לא ישובו
לגיהנם וכן כלעם הרשע היה מבקש
למות מיתת ישראל זהו שאמר תמות
נפשי מות ישרים ר"ל מיתת של האומרים
בניהם אחריהם יה"א ש"מיה ר"ל בא מ"ברך
ר"ת ישרים מכאן רמו מן התורה קדיש
יתום :

ג.

גמרא נוטריקון "גבריא אל מיכאל
רפאל" אוריאל מגיד שכל מי

שעוסק בגמרא הנה מלאכי ה' סביב לו
לשמרו מכל רע מימינו מיכאל ומשמאלו
גבריא ומלפניו אוריאל ומאחוריו רפאל :
גבר. כי גבר עלינו חסדו גב"ר נוטריקון
ג"מלי חסדים ב"שנים ר"חמנים.

בג' סימנים הללו מובדלים ישראל מכל
שאר האומות ופי' הכתוב אע"ג שהללו
כל גוים ושכחוהו כל האומים מ"מ בג'
סימנים הללו אנחנו ישראל מובדלים
לשבת מכל שאר האומות :

גמל. אשירה לה' כי גמל עלי.

המקובלים כתבונפש חוטא עם
אשת האיש מתגלגל הנפש בגמל לפי
שהגמל צנוע בתשמיש יותר מחוטא זה
וכן דוד המלך עליו השלום אחר שנתכפר
לו עון בת שבע אמר אשירה לה' כי
גמל עלי כלומר עונש גלגול נפשי בנפש
הגמל היה מוטל עלי ועתה הצלת נפשי
מעונש זה על כן אמר אשירה לה' כי
גמל עלי :

ד.

דמים. הדרשנים נותנים טעם לכל
השמות שיש לממן האדם אמרו
שנקראו נכסים לפי שנתכבו ונאבדו מהרה
מן בעליהן וכן זווים שזוים מהם אכן מה
שנקראו דמים אין להם טעם
ישמעתי

ביעקב שהיה נטמן בבית שם ועבר ו"ד
שנים כדי ללמוד תורה וכן י"ד שנה עבר
בשתי נשיו הרי שהוציא חמישית ימיו
בשבייל התורה וחמישית ימיו בשבייל
האשה כי י"ד שנה חומש משנותיו של
אדם שהמה ע' שנים וכן היה המעשר שלו
חמישית ממנו שנאמר עשר אעשרנו לך
ב' מעשרות הוא חומש ושלשתן הוא ר"ת
אמת נהג בהן חמשה וזהו וזמת ליעקב :

אנג. דע שכל מלכי ישראל נקראו על
שם דוד וכל מלכי עמלק נקראו על

שם אנג. והטעם לפי ששתי שמות הללו
מיוסדים על פי שבעה כוכבי לכת כי
אותיות דוד ממלאים אותיות אנג למנין
שבעה הובא בעקידה בפי' בלק ומסיים
וסימן לדבר נקודת הקוביא כיצד האות
ויו"ו של דוד ממלא אות אל"ף של אנג
למנין שבעה. ואותיות ד' של דוד ממלאים
לאותיות ג' של אנג למנין שבעה. וכן
לחיפוך אותיות אנג ממלאים לאותיות
דוד למנין שבעה לפי שלעולם אינם שווים
בגדולה כשזה קם זה נופל :

אם. אותיות שניות לה ב"ן שהרי אחר
האל"ף בא ב' ואחר המ"ם בא נו"ן
והוא ב"ן רמו על מה שאמרו רז"ל אשה
מורעת תחלה זכר לכן דרך הכתיב לתלות
הזכרים בנקבות :

אויל נוטריקון "אכול ושתה" יאמר "לך
לבו כל עמו :

ב.

בכור. כתב אחד מהמפרשים קדמונים

ו"ל בכר חסר כתיב ע"כ דינו
פי שנים ככתבו ונשאלתי על פירוש זה
בהי' תי בק"ק קראקא בשנת ש"ה לפ"ק
והשבתי כי בכר חסר כתיב בפרשת
הבכורה לרמו דינו פי שנים בנחלה כמו
שג' אותיות הללו כפולים מאותיות
שלפניהם כיצד ב' כפולה מן א' שלפניה
וכן ב"ף כפולה מאות יו"ה שלפניה
וכן אות רי"ש כפולה מן אות קו"ף שלפניה
ואלמלי היה בכור מלא וי"ו לא היו

ושמעתי שנקראו בן כמו דם של אדם הנפש
בן הממון עליו יחיה האדם והעני חשוב
כמת וכמו כשהדם מתקלקל קצת יהיה
הפסד גדול בגוף שכל גוף האדם נפסד
עמו בן העושה עושר ולא במשפט בא
זה ואיבר זה ולא יתקיים ממונו בידו וכמו
שצריך האדם שימנע את דמו אחת
לתקופות השנה על ידי הקזה והו רפואתו
ועל ידי כך יבואו לו דמים אחרים הטובים
מהם כך מלח ממון חסר וצריך למנע ממונו
ע"י הצדק ובגלל הדבר הזה יתברכו נכסיו:
ה.

זהב כסף נחשת האמור בנרבת משכן
איהבי הגימטריאות אומרים שהוא
נוטריקון זה"ב זה"ה הנותן בריא כלומר
בעוד שהוא בריא זה מעלה עליונה כסף
רצה לומר כשיש סכנת פחד כלומר
שהוא בסכנת פחד זהו מעלה שנייה
נחש"ת ר"ל נתינת חולו שאמר תנו
כלומר שהוא שכיב מרע זהו מעלה
התחתונה :

זהב נבי שלחן נאמר וצפית אותו זהב
רמו לג' ברכות זון הארץ בונה
שאמרו רז"ל שהם מן התורה והרביעית
היא רק מדרבנן:
ח.

והחכמה מאין תמצא. הנעלם מן
אותיות משה הוא אותיות
מאין כיצד מ"ם שי"ן ה"א כלומר החכמה
שנעלם מן משה ארון כל הנביאים מאין
ימצא לנו איש וזולתו שיגלה לנו מה
שהיה נסתר ממשה רבינו :

השמל נוטריקון חנפים שקלים
מלשינים ליצינים אלו ר'
כיתות שאינן מקבלים פני השכינה
והחשמל ממונה על זה למונעם מלקבל
פני השכינה כדמשמע בפירוש רבינו
בחי ז"ל :

חיים בסנהדרין אמרינן כל היוצא
ליהרג היו נותנין לו כוס של
חלתית בכוס של יין ולכך נהגין חברים
כששותין שאומרים לחיים על כל כוס
וכוס כלומר כוס זה יהיה לחיים ולכרחה
ולא כאותו הכוס ששנינו שם :

ינב אם תעזובי יום יומים **אעזוב** פיר
הענין

דן לה' אלהיך השמים ושמי השמים. הן
עם לבדר וגו'. מצאתי במדרש כל
אותיות מזדווגין חוץ משני אותיות הללו
כיצד א"ט ב"ח ג"ו ד"ו כשהן מזדווגין
הן עשרה נשארה ה' לבדה שאין לה
זווג כ"א ה' כמותה וכן י"ץ כ"ף ל"ע מ"ם
כל אחד עולה מאה נשארה כמו בן ה'
לבדה ובא להגיד שכמו ששתי אותיות
הללו אין מזדווגין כי אם לעצמן כך השם
יתברך אין עמו אל נכר וכן ישראל גוי
אחד בארץ ובגוים לא יתחשב :

החן שקר החן והכל היופי אשה יראת
ה' היא תתהלל. פי' אשה מכוערת
שהחן שקר אצלה וכן היופי הכל אצלה
אותה אשה אין להתהלל ולשבחה רק מה
שאומרים שהיא יראת ה' (ע"ד הלצה). פ"א
הח"ן נוטריקון הרלקה הלח נרה ומגיד
שאם ג' מצות הללו שקר אצלה או גם
וראי היופי הכל כי אשה יראת ה' היא
ראויה להתהלל ולא אשה יפה שאין עמה
מעשים טובים :

יידה חיי שרה. ויהיו נקרא למפרע ג"כ
ויהיו רמו שסוף ימיה היו כתחילת
ימיה וכמו שדרשו רבותינו בת קו"ף כבת
כ' וכו' :

זכר בגמטריא ברכה. נקיבה בגמטריא
בקללה. ולכך אמרו רבותינו ז"ל

האש וכן ישראל בזמן שאינם עושין רצון קונם הנזה גויותיהם מקולקלים משאר האומות וכדכתיב כה אמר ה' כשאר עין הגפן בעצי היער אשר נתתי לאש לאכלה כן נתתי את ירושלים: כי מלאכיו יצוה לך וגו'. ס"ת יוה"ך והוא שם של לויה: 5.

לא יום אחד ולא עשרים יום וגו'. רמז לאחד ועשרים יום שבין י"ז בתמוז עד ט' באב שמינעין עצמן מלאכול בשר ובאמצע קרא אמר ולא יומים ולא חמשה ימים ולא עשרה ימים רמז שיש ג"כ למנוע מן הבשר בשני ובחמישי ובעשרה בטבת:

לויתן גימטריא שלו עולה כ"פ רמ"ח שישבע כל רמ"ח איברים כפל מן שאר המזון:

מ.

מלכד עולת הבוקר. נטריקון מל"ה לעני "בשעת" דחקו מגיד שמעלה עליו הכתוב כאלו הקריב עולת בזמנו:

מגן נטריקון "ממון" גוף "נפש בשלשה דברים אל"ו יבטח האדם בקינו ומגן" הוא לכל החוסים בו:

מילה. ס"ת כ"י כל הערה כולם "מי יעלה" לנו "השמימה

ר"ת מילה וס"ת השם הנכבד וזהו כי הגדלת על כל שמך אמרתך:

נ.

נדה. כטומאת הנדה היו דרכיכם לפני ולא כטומאת המת והשרץ שאין להם טהרה במקוה רק כטומאת נדה שיש לה טהרה במקוה ואף בימי הטומאה מיוחד הבעל עמה בחדר א' וכן הקב"ה שוכן עם ישראל בתוך טומאתם:

ס.

ס' פעמים תורה ותורת נמצא בחומש וס' אחיות בא"ב כשתכתבם במילוי כגון אלף בית גימל כו' ולגמדים תקנו רבינא ורב אשי ס' מטכות בתלמוד

גמ'

העוב את התורה והולך בטל יום אחד גם כן התורה עובת אותו וצריך יומים נגד אותו יום כדי להחזיר מה ששכח מתלמודו רמז לדבר הנסתר מיום הוא ג"כ יום כיצד יוד' וי' מ"ם וכן הנסתר מאותיות ממון הוא ג"כ ממון רמז לנותן בסתר שעל ידו נכפל הממון וכן הנסתר מאותיות סיום הוא ג"כ סיום ומגיד שאף הבעלי בתים שאינם מפורסמים מלומדי תורה מכל מקום מחזיקין ידי הלומדים בסתר וראוים שישמחו גם הם בשמחת סיום:

יצחק יחידו. נקרא כן בעבור שמצינו אברהם אברהם יעקב יעקב יעקב אב"ל יצחק לא נקרא כן גם אברהם ויעקב נשתנה שמותם מה שאין כן ביצחק ומה שמצינו ושבועתי לישחק אין זה השתנות כל השם רק שבשעה שאמר הקב"ה לאברהם וליעקב בניך חטאו עני הם ימחו על קדושת שמך עד שבא ליצחק ולמר עליהם סניגורא כדאיתא בפרק רבי עקיבא ואמר רבש"ע אל תמחה שם בניך רק אני אמחה משמי של ישחק כמנין רד"ו שנים שהיו בגלות כדי לכפר עליהם ונשאר מן השין צ' ונקרא שמו יצחק:

ימי. כל ימי עני רעים ז' שמות יש לו לעני כנגד ז' ימי השבוע לומר שהעניות מתחדש עליו בכל יום ואלו הן דל' מסכן "אביון" דרך "מך" דל' עני וסימן ד"ם אד"ל ר"ע:

יד. וביד כל אדם יחתם הרי שהידים הם עדים על כל מעשה האדם וכתיב יד העדים תהיה בו בראשונה ולכך נהגו העור' שדוקין על לבם בידם בשעה שאומרי' הוידוי של אשמו כו'. (ע"ד הלצה):

כ

כרם ה' צבאות בית ישראל. כל האילנות יקראו על שם הפירות ט"הם חוץ מן היין והטעם לפי שאם נתקלקל היין העץ אינו שווה רק לתבערת

וּס' רבוא אותיות מצינו בתורה כנגד ס'
רבוא שעמדו בהר סיני שכל אחד מהם
זכה להכתב אות אחת משמו:
ע.

עשיר. איזהו עשיר השמח בחלקו.
נוטריקון של עשיר הוא "עינים
שינים ידים רגלים מגיד מי שנברא
שלם באיבריו ואינו בעל מום הוא עשיר
בדאי ונקט אליו כסדר הכתיב עין תחת
עין שן תחת שן וגו' ואמר השמח בחלקו
לפי שיצטרך או להיות במזג השוה מצד
היסודות שלו ולא יתגבר האחד על חברו
וזו חלקו "חם" "לח" "קר" "ויבש":
ענג. וקראת לשבת ענג נוטריקון "עדן
נהר גן מגיד שתענוגי שבת הן
מעין עוה"ב:
צ.

צום הרביעי וצום החמישי ושביעי
ועשירי עולה כ"ו כמספר השם
המיוחד וי"ו בחדש וט' בחדש ועשרה
בחדש עולה כמנין ה' אחד:
צדקה. כגו' מאתים פחות א' רמז
למה שארז"ל כל מי שיש לו
מאתים וזו אסור לו לקבל צדקה לפי
שכבר יצא מכלל הצדקה הא אם אין לו
מאתים וזו אפי' פחות וזו א' הרי הוא
בכלל הצדקה ורשאי לקבלה: (צו"ם קו"ל
ממו"ן) כל אלו השלשה עולים כל א'
גימטריא קל"ו והן תשובה תפלה צדקה
(ראו' וזכר לדבר מרומז בפסוק בוא"ת
יבא אהרן אל הקודש) ואני שמעתי לכך
אומרים תשובה תפלה צדקה בקול רם
לפי שגימטריא שלהן קו"ל:
ק.

קל לרא"ש נוטריקון "לעשות רצון
אביך שבשמים":
ר.

רפא ירפא ברגש וכן כל רפאות בני
אדם הן דגש בלשון כבד לפי
שאננם הלים רק ע"י משקים המרים אבל
כל רפואה שהיא בידי שמים כולם רפויים

כמו רפאנו ה' ונרפא לפי שרפואת השם
יתברך היא קלה ללא ולא יוסיף עצב עמה:
רכיז. "הולך רכיז" מנלה סוד ר"ת
למפרע מרה כי מרה תהיה
באחרית כל הולך רכיז:

שלם. נוטריקון "שבתאי" "לכנה" "מאדים"
ג' כוכבים אלו ממונים על החרב
והרעב ועל כל מיני פורעניות המתרגשות
ובאות לעולם וזהו שאנו מתפללין עושה
שלום במרומיו כלומר מי שעשה וברא
ג' כוכבים אלו במרומיו בידי ג"כ כח
וגבורה לצוות עליהם שיעשו הם שלום
עם עמו ישראל:

שקר אין לו רגלים אמת יש לו רגלים.
פירושו ידוע שג' אותיות הללו
של שקר אין להם תמונת עמידה רחבה
רק רגל אחד אבל אמת אותיות אלו יש
להן למטה רגל רחב כי האמת מתקיים
ולא השקר וכך הנקודות מצאתי בשם
האבות והאמהות ר"ל אברהם יצחק ויעקב
שרה רבקה רחל לאה בלהה ולפה חוץ
מנקודות השורק ר"ל מה שאנו קורין
מלאפום והטעם כי השורק הוא מאותיות
שקר והאבות והאמהות כולם זרע אמת
וכן בפסוק ראשון של בראשית תמצא
כל הנקודות חוץ משורק להגיד שכל
התורה תורת אמת ורחוקה מן השקר:
שבת. אותיות שניות לרא"ש הן
אותיות שבת מגיד ששבת הוא
מעיד על הקב"ה שהוא ראש לכל
הנמצאים:

שם ה' נקרא עליו. ר"ת ש"ן ופסוק זה
נדרש על התפילין וש"ן ימים הם
בשנה שמניחין בהן תפילין ולא יותר
כיצד הוצא משם"ה ימים נ"ב שבתות וד'
ימים של פסח וב' של ר"ה ויום אחד של
יום הכיפורים וד' ימים של סוכות וב'
דשבעות נשאר ש':

שכב איש אותה. נוטריקון "שטר
כסף" ביאה אלו ג' דברים
שהאשה נקנית בהם:

שמע. נומריקון "שאו" מרום "עיניכם.

"שדי" מלך "עליון". "שחרית" "מנחה" "ערבית" ולמפרע "עול" "מלכות" "שמים" ועין של שמע גדולה וכן ה' של אחד גדולה והן אותיות "עד" להגיד מי שקבל עליו עול מלכות שמים שלימה מעיד שהבורא הוא אחד ולמפרע. "דע" בסוד דע אלהי אביך:

תשובה. נומריקון "תורק שרץ" ואחר במים הטהר". "תענית שק" ואפר כבי הספר". תענית אותיות ת"ת ענ"י: תורה משה נקרא כן כי המנין תורה דהיינו תרי"א צוה לנו משה ושנים מפי הגבורה שמענו: סליק חלק הרמו

חלק הדרוש ע"פ א"ב:

א.

אמירה לעכומ"ז שבות יש להקשות דלא ה"ל רק אמירה לעכומ"ז אסור כדרך שאמרו בכל איסורי שבת ומ"ש לשון שבות דנקט ושמעתי דנקט לשון זה לפי שהבריות סבורים שאין שום חשש איסור מלאכה באמירה לעכומ"ז הואיל והישראל אינו עושה בעצמו מעשה ולכך אמר דאמירה זו חשוב שפיר מעשה שהרי הכתוב אומר וישבות אלפים וגו' ועל כרחך אותה שביתה אינה ממלאכה גמורה שהרי כל העולם כולו במאמר נברא נמצא שהאמירה נקרא מלאכה וכיום השביעי כאשר שבת מאותה אמירה אמר וישבות א"כ המונע מאמירה לעכומ"ז נמי שביתה ולהיפך נמי מי שלא מנע הוי כעושה מלאכה גמורה:

אהבה שהיא תלויה בדבר בטל וכו' אחבת דוד ויהונתן כו' לא היה צריך להביא ראיה מדוד ויהונתן וכן מאמנו ותמר אבל בא להודיע שאפילו אהבה הראויה להיות לאח על אחותו נמי בטלה כשאהבה תלוי בדבר וכן להיפך אם האהבה אינה תלויה בדבר אפילו היכא שראוי להיות שונא אותו כמו יהונתן שהיה ראוי להיות שונא את דוד בשביל שידע שעתיד ליקח ממנו המלכות אפ"ה האהבה מתקיימת:

ב.

ברכה אין הברכה מצויה אלא בדבר הסמוי מן העין הכונה שעיקר

הברכה האמתית בהצלחת הנפש הסמוי מן העין כדאמרין עין לא ראתה אלפים וולתך יעשה למחכה לו: **ברוך** שם כבוד מל"ו ר"ל כי במקדש לא היו עונין אמן אחר המברך רק היו עונין אחריו ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד משא"כ בגולה שעונין אמן אחר כל ברכה וברכה והטעם לפי שאין ברכה בלי הזכרת מלכות שמים ובמקדש היה כבוד מלכותו נגלה לעין ע"י הנסים והנפלאות שהיו מתמירים שם לכך עונין אחר המברך ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד כלומר כבוד מלכותו נגלה לעינינו הוא מבורך לעולם אבל בגולה בעו"ה כבוד מלכותו מחולל בין העכו"ם ועובדי כוכבים מרקדים בהיכלו ואיה כבוד מלכותו ואין לנו לענות רק אמן ולהאמין בכל זאת אמונת אומן שנזכה במהרה לראות בתפארת עוזך ומלכות שמים להעביר גילולים מן הארץ וכו':

ג.

ג' שאכלו על שלחן אחד כו'. הכונה על ג' כחות הנמצאים באדם דהיינו גוף רוח נשמה שכולן נהנין משלחן אחד שהגוף מפרנס הרוח והרוח מעמיד נפש האדם אע"פ שהנפש עיקר מן הרוח והרוח עיקר מן הגוף הנה הפחות במעלה מפרנס את החשוב בסוד כהן לוי ישראל שהישראל נותן מעשרותיו ללוי והלוי נותן מעשר מן המעשר לכהן להודיע שכולם

שכולם קשירים זה בזה וכולם צריכין
זה לזה:

ד.

דוד. כל האומר דוד חטא אינו אלא
טועה כבר אמרו רז"ל אין אדם
חוטא אא"כ נכנס בו רוח שמות וה"נ
האומר כי הוא דוד בעצמו כשהיה בשוב
דעתו ובחסידותו היה חוטא אינו אלא
טועה דודאי בשעה שחטא לא היה איתו
דוד הידוע בחסידות אבל גבי אברהם
מצינו אברהם אברהם ב"פ דודאי כשאדם
עושה מצוה חכמתו ושכלו מתגבר עליו
ומגיד שהיה אברהם בשכלו ולא נטרף
דעתו ממנו בשעת העקירה:

דאשתמש בתגא חלף. פירוש כל

המלמד תורה בשכר

אותו שכר חלף והלך לו שכבר התענו
אנשי כנה"ג כ"ד תעניות על כל מלמדי
תינוקות שלא יתעשרו ולא יצליחו בשכר
ולפי שרוב מלמדי תינוקות משבט לוי
לכך הוצרך להתפלל עליהם שיברך ה'
את חילו ויצליח בנכסיו:

ו.

זי. בפרק אין עומדין וי לן דמיתנא
הכונה שאם לא גזירת המות היה
האדם קיים לעולם ולא היו צריכים
לאותה הלואה שהיו עסוקין בה כדי להיות
פרים ורביה ותלמידיו אמרו לו אנן מה
נעני בתר' א"ל אי תורה אי מצות כו'
כלומר אחר שגזר המות על הגוף יראה
האדם להמלט על נפשו ע"י תורה ומצות
כדי שתשאר נפשו נצחי ולא תאבד
עם הגוף:

ז.

י. שמות נקראו להיצר הרע הקב"ה
קראו רע שנאמר כי יצר לב האדם
רע מנעוריו משה קראו ערל כו' כדאיתא
בפ' החילול הכונה כי החוקר כתב בספרו
שכל מי שנוצר בלבנה חושב תמיד
מחשבות רעים וזהו הקב"ה היודע
מחשבות קראו רע ונוצר במול כוכב הוא

א

אפיקורוס ומין ולכך משה שע"י ניתן
אמונת אמת קראו ערל לב להאמין.
והנוצר במול נגה הוא שמוף בזימה
ולכך דוד שקלקל עם בת שבע קראו טמא
והנוצר במול חמה שונא החכמה והעיון
ואוהב גדולה והשררה ולכך שלמה שהיא
חכם מכל אדם ומואס בהבלי העולם
קראו שונא והנוצר במאדים מכשיל
הבריות מטובה לרעה ולכך ישעיה קראו
מכשול כי בימיו נכשלו ישראל בזה
והנוצר במול צדק קשה כאבן ואינו שומע
לעצה ולכך יחזקאל קראו אבן והנוצר
במול שבתאי נוטר איבה לכך קוראו יואל
צפוני ע"ש השנאה הצפונה במטמוני לבו:

מ.

מנצב"ך צופים אמרום. במדרש

איתא כי אותיות הכפולים

הללו הם רמז לכל הגאולות כיצד כ"ף
בו נגאל אברהם שנאמר לך לך, מ'
נגאל בו יצחק שנאמר לך מעמנו כי
עצמת ממנו מאוד, נ' בו נגאל יעקב
שנאמר הצינינו נא, פ' בו נגאלו ישראל
שנאמר פקוד יפקוד, צ' בו אנו עתידין
להגאל שנא' איש צמח הכנו' כי גאולת
כ' אברהם רמז להצלחת הזרע שזכה
אברהם בהיותו בן ק' שנה כמספר כ"ף
ובמנין ל"ך ונאולת יצחק רמז
להצלחת הממון שקנאו אליו הפלשתיים
ויצחק ג"כ היה בן מ"ם שנה בקחתו את
רבקה ונאולת יעקב הוא הנו"ן הכפולה
רמז לתקומת זרעו אחר נפילתו ביד
האויב והיא סו"ד נו"ן הפוכה של ויהי
בנסוע שהוא בנימ' יעקב ורמז הצורת
יעקב חקוקה בכסא הכבוד כורע על ברכיו
ומתחנן על זרעו ורמז גאולתנו ממצרים
באות הפ"א על שם שנענו בתפלתם
שנאמר ויועקו אל ה' וישמע אלֵהים את
נאקתם וכן משה היה בן פ' שנה כשבא
לגואלם ונאולה האחרונה נרמז באות
צדי"ק כי בצדקת ישראל עתידין להגאל
אם הם צדיקים ואם לאו צדקת ה' יעשה

וזאת

ואת וי"א כי הכפולים נגד ה' מלך ה'
מלך ה' ימלך כיצד מן בגימ' צ' כנגד
מלך שגימטריא שלו ג"כ צ' וכן צ' של
מנצפ"ך ג"כ כנגד מלך פ"ך כנגד ימלך
כי שניהם עולין בגימט' ק' ומשום טעם
הב' לא אמרין כמנפ"ך כסדר אל"ף
בי"ת ודוק:

מת. אין המת נשכח מלך עד אחר
י"ב חודש רמז לדבר נשכחתי
כמת מלך הן י"ב אותיות כנגד י"ב חדשים
הללו וכן רז"ל לא חייבו למוצא אבירה
להכריז עליה רק ג' רגלים ששוב נתייאשו
הבעלים ממנו וזהו שסיים הפסוק הייתי
ככלי אובר טעם שיעור זה כי בכל פרקי
השנה אפשר שיתחדש עליו יגונו לומר
אשתקד הייתי שמח עם אבי או עם אמי
בפרק זה אבל לאחר תקופת השנה כבר
נחלש העצב כי לא יתחדש עליו עוד
שום ענין מאשתקד עד הנה וכן לענין
הכלי אפשר שהוא מיוחד לתשמיש פרק
א' מפרקי השנה וכאשר עברו עליו כל
פרקי השנה לא השגיח עליו הבעל
ובוראי נתייאש:

מה שאמרו חז"ל בחגיגה ובכמה
מקומות מחיוהו לאליהו שיתין
פולסי דנורא כו' טעם מנין זה לפי שאין
ב"ד של מעלה מענישין את האדם עד
לאחר כ' שנה והעונות הם ג' מינים
הטא ועון ופשע כמנין שנותיו לוקין אותו
על כל אחד ג' מיני החטאים האלו
דהיינו ג"פ עשרים שעולה למנין ס' וכן
ב"ד של מטה שאין מענישין עד לאחר
י"ג שנה לוקין אותו על כל אחד מאלו
ג' מיני החטאים דהיינו ג"פ י"ג שעולה
ל"ט מלקות כדפי':

מלאכים. מה שאמרו רז"ל בפרק
כל כתבי כשהאדם בא
לכיתו בע"ש ב' מלאכים מלוין אותו אחד
גוב ואחד רע הכונה הנה ידוע שמו
נאדים משמש בתחילת ליל שבת מלאך
שלו שמאל שהוא רע ולפניו בשעת

אחרונה של ערב שבת משמש מול צדק
לפי הסימן שצ"ם חנ"כל והוא טוב
ואומרים וסר עונך:

מה. שאמרו וסר עונך וחמאתך תכופר
הכונה לפי שנאמר גבי עדות אם לא
יגיד ונשא עונו אדם זה שהעיד בבוראו
איך ששבת ביום השביעי יוסר עונו וכן
בלוחות נאמר וכו' נגד לא תענה משום
הך טעמא:

מועדים. מה שאמרו רז"ל כל
המועדים בטלין חוץ
מחנוכה ופורים יש לתמוה אפשר שהרגלי'
וכן ר"ה ויוה"כ שהם מפרשין מן התורה
שהן מועדי ה' יהיו בטלין יותר מחנוכה
ופורים שאינן מן התורה ושמעתי שבא
לומר שכל הגזירות שגזרו עכו"ם היו
על מועדי ה' ולא הקפידו על חנוכה
ופורים הואיל ואינן מן התורה וגם אינן
מועדים גמורין לענין איסור מלאכה וכל
שכן חנוכה שלא ניתן עד אחר מלכות
שהן היו עיקרי גזרי גזירות הרי כי בזה
יפה כוחם של חנוכה ופורים שהרי הם
מעולם לא נתבטלו ועוד שמעתי שד"ר
כי מה שאנו עושין פסח וכן כל שאר
המועדים כלם הם זרר ליציאת מצרים
וכבר בטל אותו הטעם שכבר בטל
מצרים ובטל שיעבודם אבל טעם חנוכה
ופורים אינו בטל לעולם שאפילו אם בטל
כבר כל הגזירות וכן אם אפילו כבר
ניצלנו ממחשבות המן לולי חסדי ה'
שהיה לנו הרי שטעם חנוכה ופורים אינו
בטל כלל:

נ.

נח. במדרש איתא כי בשעת שנטע
נח את הכרם בא לו השטן ונרמה
לו כאדם אמר לו אשתתף עמך במלאכה
זו אל כן מה עשה השטן הביא מלח
א' ושחטו תחת הגפן ואח"כ הביא ארי
ושחטו ג"כ ואח"כ קוף א' ואח"כ חזיר
א' ועירבב דמיהם יחד והטריף דמיהם
תחת הגפן הכונה ידוע שהשטן נילה לו
שכל

מאח ככר שהוא חמשת אלפים ככר
וככר של קדש כפול היה נמצא י' אלפים
של חול הוא סך השקלים שהאדם נותן כל
ימי חייו והמן רצה לקנותם ולישול גופם:

עושר תעשר. פי' רז"ל עשר בשביל
שתתעשר פי' בשביל שתזכה
ליתן עוד מעשר הרבה ואין פירושו
לשון עושר שהרי השי"ן שמאלית. בפי'
הרשב"א:

עושר מה שאמרו רז"ל הרוצה שיעשיר
יצפין ר"ל שיתעסק בסחורה
ובמשא ומתן עם בני הכריות כי ישוב
העולם הוא בצפון ולהיפך ג"כ אם רוצה
שיחכים ידרים פירוש פרוש מן הכריות:

עונש. מה שאמרו רז"ל לא ענש
אלא א"כ הזהיר אע"ג דלכאור'
נראה דאין אזהרה גדולה משמיעת העונש
אבל הכונה לפי שיש מי שאומר לקבל
העונש ולא יחוש לצעריו אין זה כנגד
דעת הקב"ה רק הרבר לדעתו כמ מקח
וממכר כלומר הרוצה בדבר פלוני
שצריך כמו כן לסבול שכך יתנו לו לכך
בא האזהרה לומר כי מלבד קבלת
העונש האחרון עליו יש כאן העברת
רצון השם יתברך:

עז פנים לגיהנם. ואח"כ אומר יהי רצון
שיבנה ב"ה וכו' והטעם לפי
שתתקע"ד דורות שנתקמשו קודם מתן
תורה הן הן העזי פנים שבכל דור ודור
כדאיתא בגמרא ולפי שאין בן דוד בא
עד שיכלו כל הנשמות שבגוף ודע כי
כל ארבע סבות נפסדים אצל העז פנים
החומר שהוא הדם שבו נפסד ולכך אינו
מתבייש ולא אזיל סומקא וכן הצורה
שהוא עז פנים וכן הפועל הן האב והאם
אינם טובים כי מן הטוב לא יצא רע
וכן התכלית נפסד שהרי עז פנים לגיהנם
ורמו לדבר מה שאומר בפ' יפת תואר
והיה אם לא חפצ"ת בב וכו' נטריקון
"חומר פועל" צורה תכלית
צריך

שכל הקובע עצמו על שכרות היין נוהג
עצמו כמנהג הבהמות הללו כי בראשונה
יושב נכנע כטלה זה ולא יפתח פיו ואח"כ
כאשר יחזיק אותו היין מתפאר עצמו
בגבורה וחושב עצמו גבור כארי ואח"כ
גובר עליו היין עד שמתחיל לרקד כקוף
הזה ואח"כ נשתכר עד שמקיא ושובב
מזוכלך כחזיר הזה:

ע.

עשו לקש ובית יוסף להבה. מה שיוסף
היה שטנו של עשו יותר משאר
השבטים מצאתי טעם לפי שבאות' נבואה
של מפלת עשו כתיב מחמס אחיך יעקב
וגו' והשבטים ג"כ קלקלו עם יוסף על
כן לא יוכלו לחייב את עשו על החמס
שעשה לאחיו יעקב אבל יוסף לא נכשל
בוה ואדרבה היה גומלם טובה תחת רעה
כלכל אותם ואת ביתם ברעב לכך הוא
לברו ראוי להיות שטנו של עשו ובכל
שמות השבטים לא תמצא אות סמ"ך
חוץ מיוסף לפי שהסמ"ך רמו על השטנ'
והוא לברו שטנו של עשו:

עשרת אלפים ככר כסף של המן
פי' התוס' באגדה במגילה
שהיו נוטלין חצי שכל לבד אחד מישראל
שהיו ת"ר אלף כשיצאו ממצרים וכו'
ויש להקשות שהרי אינו עולה רק מאת
ככר כמו שנ' וכסף פקודי העדה מאת
ככר וגומר והאין פי' התוסף שהוא י'
אלפים שהוא ק' פעמים ק' ככר ושמעתי
שהמן רצה ליתן בעדם הערך הגדול
שבתורה שהוא נ' שקלים שלמים שהן
ק' חצאי שקלים ואם חצי שקל א' עולה
למאת ככר א"כ ק' חצאי שקלים עומד
ג"כ ק' פעמים מאת ככר שהוא עשרת
אלפים ככר וזהו שפירשו התוס' ואמר
שיתן כל פדיונם דוק ותשכח עכ"ל. ועו"ל
כל פדיונם של מחצית השקל שנתנו כל
ימיהם כי ימי שנותינו ע' שנה צא מהם
י' שנה שלא נתחייבו בהם הרי נ'
פעמים מחצית השקל שעולין נ' פעמים

צ.

צריה היו לראש ארז"ל כל המיצר
לישראל נעשה ראש לא שטוב
בעיני ה' להצר את עמו אבל הכונה
שכבר נעשה ראש קודם שמיצר לישראל
יכל זה כדי שלא יאמרו שכיד אומה
שפלה הקב"ה מוסר את בניו כן פירשו
התוספות בפ"ב דחגיגה:

ק.

קנאה. מה שאמרו חז"ל בשנה שעלה
משה למרום נתקנאו בו
המלאכים וכו' עד כתיב בו לא תרצח
כו' יש להקשות וכו' לא ידעו המלאכי
שרת מה שכתוב בתורה שהיתה אלפים
שנה קודם יצירת העולם ועוד קשה מן
המעשים שסיפר בהם התורה לפי שעה
כמו פסח שני וכיוצא בו שאם כן היה
הכרח לכך ושמעתי להתרץ שאפשר היה
שהתורה תנתן חוק למלאכים ולא נדרש
ממנו רק שמותיו של הקב"ה שלא נכתב
בה רק האותיות ולא התיבות כמו שכתב
הרמב"ן ז"ל בפתיחת פירושו על התורה:
ש.

שמה וזולן בצאתך וגו'. כתב בעל

סליק הלך הדרוש ואתחיל הלך הסוד

הלך הסוד ע"פ א"ב:

א.

אדירה אשר אהיה. אהיה פעמים אהיה
כל"ה כ"א פעמים אהיה עולה
בני אמת אות האל"ף שורש לכל המניין
והתחלתה ובהעדרו יתמוז כל המנין
אבל בהעדר שאר המנין לא יעדר הוא
אף הקב"ה הוא יחידו של עולם והם
תלויים במציאותו הוא אינו תלוי במציאות
כל הנמצאים:

אלהים. שם זה לא תמצא במגילת
איכה רק השם הרחמים
להודיע כי ברונן רחם יזכור כי לא
בשם חמה ישפוט עמו:

אדם. הנה השם במילואו יו"ד ה"א
וא"ו ה"א עולה מ"ה כמנין אדם

שם טוב ששמע מרכותיו שכבר היה
מעשה בדורות שלפניו שבעל הבית
א' עשה שותפות עם חכם אחד שהחכם
היה עוסק בתורה ובעל הבית בפרקמטיא
ושיחלקו בכ' העולמות וכשנפטר החכם
בכה עליו בעל הבית ואמר זכור מה
שהסכמנו והעידו שראו למת ששחק
והרכין בראשו להודות על הענין וכתב
שאינ זה להרחיק בחסידים שאף במיתתן
קריון חיים:

שאל. רז"ל אמרו כי אברהם אבינו
היה אומר לכל העובר ושם
שאל מה אתן לך הכוונה שא"ל נטריקון
ש"תיה "אכילה" ל"יה שהיה נוהג עם
כל העוברים ושבים:

ת.

תשבי. אנו אומרים על כל קושיות
הנשארות בלי תירון תיקו
ורצה לומר "תשבי" יתרץ "קשיות
ו"איבעיות רמו לדבר הואיל משה באר
את התורה הואיל אותיות אל"הו אמר
משה מי שיש בשמו אותיות הואיל
דהיינו אל"הו הוא יבאר לכם כל
ספקי התורה:

והנעלם משם זה דהיינו ר"ד מן יו"ד א'
מן ה"א א"ו מן וא"ו א' מן ה"א שניה
עולה י"ט כמנין חוה ומנין שאין הקב"ה
מיוחד שמו בפרהסיא על האשה כי אם
בנעלם ולכך בכל הנשים הנביאות לא
תמצא וידבר ה' כמו חולדה הנבואה
וכיוצא בזה. אל"ף בית במילוי כגון אל"ף
כ"ת גימ'ל וכו' עולין ע"ג אותיות כמנין
חכמה בסוד ה' בחכמה יסד ארץ:

ב.

בשכמל"ץ דע כמו שאותיות יהוה הן
היותר משובחין שבכל האותיות
הא"ב. ל"ץ שנבחרים לאותיות השם הנכבד
כמו שאבאר במסמך כן אותיות בשכמל"ץ

יש

היו ראויין להריון שיש בשמותן אות ה"א
אבל רחל שאין בשמה אות הה"א היתה
עקרה והשבה רחל להבנות מן בלהה
שפחתה לפי שיש לה ה"א יתירה שהרי
הן ב' התינו בשמה של בלהה :

1.

זה שמי וזה זכרי . כשתצטרף אותיות
י"ה עם שמי הרי שם"ה כמנין ל"ה
שבתורה וכשתצטרף אותיות ו"ה ר"ל השם
הנכבד עם זכרי הרי רמ"ח כמנין מ"ע
שבתורה וזהו ה' עוז התאזר אין עוז אלא
תורה התאזר גי' תר"ג ור"ל כי השם
הנכבד מצרף עם התורה שהוא עוז לעמו
ואם תצטרף ל"ב נתיבות חכמה עם רי"ו
אותיות של השם המפורש עולה גי' ג"כ
רמ"ח כמנין איברי האדם בסוד ומבשרי
אחות אלוה :

יד השם הנכבד אינן מקבלין
שם שינוי ובכל י"ב צירופים
שלו נשאר כמשמעו ל' הויה משא"ב
בשאר הבינוני כי מן אל יש להיפך ח"ו
לא ע"ד הם קנאוני בלא אל וכן מן כתר
יש לעשות כרת ומן ענג נגע ודע שאותיות
השם הנכבד הן יותר חשוכות שבכל
האותיות הא"ב שכל יסוד לשון הקודש
מיוסד עליהן שהרי לא תוכל לבטא שום
נקודה בלתי מוצא אותיות יח"ו כמו שכתבו
המרקדקים ודע ג"כ שמנין אותיות יח"ו
לא יעלו מספרם יותר מכ' כגון יו"ד ה"י
וכו' ואין בכל שאר האותיות שלא יהיה
מנינו יותר ודוק וכל זה לקיים מאמר
רו"ל כל מקום שאתה מוצא גדולתו של
הקב"ה שם אתה מוצא כו' :

יד במילוי יו"ד ה"י הן אותיות יהודי
וזה שאמר הפייט ושמו קראת
בשמך ומיהו לפי פשוטו מ"ש ושמו
קראת בשמך ר"ל ישראל שאף הקב"ה
נקרא בן :

ים כי גדול כים שברך פי' מ"ש ישראל
אלה אלהיך ישראל אם היו מוסיפין
אותיות ים על מלת אלה לא היו חוטאין

וא

יש להם מעלה מכל שאר האותיות לפי
שמצינו שאותיות הללו מיחדים עצמם
עם השם הנכבד לבדו שכן מצינו בה'
שה' אשרי העם שה' אלהיו כה' מה'
לה' וה' מה שאין כן בשאר אותיות שהרי
לא מצינו אה' גה' וכן כולם וכמו שיש
מעלה בשרים הרואים פני המלך היושבים
ראשונה במלכות כן אותיות הללו ולכן
נבחרו גם כן לקבלת עול מלכות שמים.
ב' ל' מאותיות בשכמל"ו הם היותר
משוכחים שבכל האותיות בשכמל"ו רמז
שהכל הולך אחר כונת הלב מיחדים עם
אות ואות מאותיות השם הנכבד ונעשה
תיבה אחת בת שתי אותיות כגון ל' לה
לו וכן הבי"ת בי בה בו הרי שכולם
עיקר הלשון שהם נוכח ונסתר זכר ונקבה
מה שאין כן בשאר האותיות בשכמל"ו
שהרי השין אינה נעשית תיבה בת שתי
אותיות עם הוי"ו והיו"ד שלא מצינו שי
שו שיהא שום מלה כן הו' אינה מתיחדת
עם שום אות מאותיות השם ודו"ק :

בדבר ה' שמים נעשו . ר"ת במדת
דין במדת רחמים וכן האותיות
הקודמין לאותיות שט"ן הם אותיות רחם
ואם נכתב סט"ן בסמ"ך הרי הקדים לו
אותיות נחם להגיד שהקדים הקדוש ב"ה
רחמים לדין :

בית . אות זה פועל דברים הרבה
בהתחברם עם אות אלף שמשם
אצירתה היא א"ב לכל התולדות ובהשפיע
לאות הנון שהיא באמצע האלף כו"ת
יו"ד הב"ן ובהכנים בין אותיות ק"ר או
היא קבר ונכנסה שם להסיר הגשמה
מגופם לחכמים אל היכל המלך ובהכניסה
בין ב' אותיות האחרונות להגיד לאות
העליון היא שבת ואז עמדה מלדת ומלפעול
כי זהו ס' היובל הגדול :

ה.

מצאתי כי אות הה"א מן השם הנכבד
היא אות ההריון ס' לדבר
ה"א לכם ורע ולכן לאה בלהה ולפה

ואז היו אומרים אלהים אלהיך ישראל
וזהו כי גדול כים שבך כלומר השבדון
בא לך מפני שחסרה אותיות ים ומירפא
לך כלומר אותיות מי היו מרפאין לך
משבך אם היית מוסיף ב' אותיות הללו
כדפרישית :

מסך. החומר הוא מסך מבריל בהשגת
השכל וג' מונעים הם בלימוד
קוצר המשיג ועומק המושג וטרדות המשיג
וג'פ' מ' יום עמד משה בהר כמנין מסך
כדי להסיר מעליו ג' מונעים הללו וזהו
סוד כי סמ"ך משה כו' שבא להסיר ג'כ
מיהושע תלמידו ג' הללו וסוד הסמ"ך
שבפוחות בנם היה עומדת ודוק והאיש
משה ענ"ו מאוד בגי' קכ"ו אלו ו' ימים
שעמד משה בהר קודם שדיבר אליו הש"י:
ס.

סגולה. כי יעקב כו' לסגולתו כמו
סגול זה שהוא משולש בג'
נקודות כך יעקב משולש באבות כמו שג'
יעקב חבל כו' כחבל הזה המשולש :
פ.

פתח האהל. דרשו רבותינו ז"ל
אברהם יושב על פתח של
גיהנם ומציל את הנמולים פתח גימט'
פחד תפארת חסד החתך הוא לבן בתחלה
כנגד חסד לאברהם והדם הוא אדום
כנגד פחד יצחק והמציצה מעורב עם
אדם ולובן כנגד תפארת ליעקב :
ק.

קמץ. כל אדנית שהוא קודש נקוד

קמץ ומעם כי היא עליונה מכל
שאר התנועות ולכך כל סוף פסוק או
אתנחתא הן בקמץ וכן השם יתברך הוא
גבוה מכל גבוהים וגם לא יצטרך
לזולתו ולא יסמוך עליהם וכן כל התנועות
יש להחליף ולזוין חוץ הקמץ כי החירק
יעשה שבא ומן הפתח והסגול יכול לעשות
קמץ ומן הצירי סגול פתח וכן השרוק
והקבוץ כלם יש לזוין זולת הקמץ וכן
האל יתברך לא יחליף ולא ימיד ושאר
אדנות נקודים פתח דמשמעו ל' רבים
או נקודים בחיריק ומשמעו אדון שלי
ולא אדון אחרים אבל השם הנכבד
והנורא הוא יחיד ומיוחד והוא אדון הכל
לכך אין נאה לו בכל התנועות כמו
תנועות הקמץ וזאת השבתי במאמר נאם
ה' לאדוני שב לימיני וגו' :

קדשה. פרש"י מחלל קדשתא
וא"כ תיבה זו משמ' דבר
והיפוכו כמו לדשו' :

שכינה. משרו"ל מעולם לא ירדה
שכינה למטה מ" הכונה
כי א פעמים א' א' ב' פעמים ב' ד'
עד יו"ד פעמים י' ק' בגימטריא שכינה :
ת.

תמים תהיה עם ה' אלהיך. ה' תיבית
כנגד ה' דברים גוף נשמת
תורה עבודה גמילות חסדים וכנגד ה'
חושים וכנגד ה' חומשי תורה וכנגד
חמשה קילות של שמתה :

תושלבע

